

A HTMT HÍREI

Székfoglaló előadás: Élesztős Pál: Az árulkodó hőmezőkről

Élesztős Pál (Szlovák Műszaki Egyetem), MTA külső tagjának akadémiai székfoglaló előadására 2023. május 25-én 11 órától kerül sor az MTA Székház Felolvasótermében (1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.). Székfoglaló előadásának címe: Az árulkodó hőmezőkről. A körülöttünk lévő élő és élettelen világot a környezetünkben kialakuló hőmezők a múlt időben egyértelműen lényegesen befolyásolják (irányítják?). Ennek felfedése és megértése ezért szükséges feladat, mivel mindennapi tevékenységünk hasznára is fordíthatóak...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Együttműködési megállapodás jött létre a PAB és a VMAT között

Együttműködési megállapodás jött létre a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Akadémiai Bizottsága (PAB) és a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács (VMAT) között Pécsen, a PAB székházában május negyedikén. [...] Lénárd László akadémikus, a PAB elnöke és Csányi Erzsébet, a VMAT elnöke a két szervezet nevében kifejezte abbéli eltökéltségét, hogy keresik a lehetőségeket közös programok és projektek kialakítására. Mindkét szervezetnek van Tudósklubja, ahol bemutatkozásokra, könyvismertetőkre kerülhet sor, részt vehetnek egymás konferenciáin, projektjein...” Forrás: VMAT.rs: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Politikum: Megválasztották a VMSZ tisztségviselőit és vezető testületeit is

A Vajdasági Magyar Szövetség XIX., tisztújító Közgyűlése 2023. május 20-án megválasztotta a VMSZ elnökét Pásztor István személyében, valamint a párt Tanácsát. [...] A tisztújítón a 336 jelenlevő küldött közül 334 szavazott, ebből 330-an támogatták a VMSZ eddigi elnökét. [...] A politikust 2007 óta, ötödik alkalommal választották meg a párt élére...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Podcast: Jól halad a Magyar Nemzeti Tanács egyetemi felvételi felkészítő programja

Varjú Potrebić Tatjana, az MNT Végrehajtó Bizottságának oktatással megbízott tagja a Szabadkai Magyar Rádió Napindító című műsorában a felkészítő program kapcsán elmondta, hogy idén 14 tantárgyból összesen 114 tanuló jelentkezett, és eddig online hat alkalommal valósult meg a felkészítő, valamint egyszer tartottak tantermi oktatást. Kiemelte: a felvételi vizsgák előtt az utolsó összegző, rendszerező foglalkozást június 24-én tartják meg...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Interjú: Tőke János, a legolvasottabb vajdasági hírportál kiadójának médiaigazgatója

Olyanok vagyunk, mint Asterix és Obelix galljai a rómaiak idején, kicsik vagyunk, de harcolunk. A mi varázsitalunk pedig az olvasói bázisunk – mondja Tőke János, a legolvasottabb vajdasági hírportál és nyomtatott hetilap kiadójának médiaigazgatója. [...] Magyar szóból a Vajdaságban sok van, de nem mind szabad. Ezzel a mondattal jól leírható, hogy is néz ki a sajtóhelyzet egy olyan határon túli közösségben, ahol a politika rátenyerelt a médiára, és teljes hegemoniában uralkodik az intézményekben. [...] A szerb állam annak idején vállalta, hogy a legnagyobb kisebbségi közösségnek biztosít egy napilapot és egy hetilapot is. Ez volt a Magyar Szó napilap és a Hét Nap hetilap. [...] Minden hatalom igyekszik nyomást gyakorolni a sajtóra, az a kérdés, hogy az adott hatalom meddig képes elmenni. Koppánásig, vagy hagy egy kis mozgásteret arra, hogy a sajtó betölthesse azt a szerepét, melyre hivatott, hogy közölhessen kritikus írásokat, elemzéseket...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Bemutatták Ádám István legújabb könyvét Temerinben

Ádám István Szállások tovatűnt füstje című munkájának 2. kötetét vasárnap este mutatták be Temerinben. A szerzővel a könyv szerkesztője, Csorba Béla beszélgetett, aki a könyvbemutató előtt megnyitotta az Itt a föld, hol a föld című, az ötvenes évek sajtókarikatúráiból rendezett alkalmi kiállítást is. [...] Ádám István etnográfus új kötete a temerini határ északnyugati részét öleli fel, 135 még álló, romos vagy már örökre eltűnt szállásával...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Recenzió: Nagy Koppány Zsolt: Lórúgás gyomorszájra

A kötetbe sorolt írásokat három ciklusra osztotta a szerző (vagy a szerkesztő, Orbán János Dénes), az első szövegtömb a Sietőknek, a következő a Ráérőknek, míg a harmadik a Kirándulóknak szól. Már az első novella indítása is remekbe szabott, egy jó kezdést követően az olvasót már bizsergeti a szövegben rá váró élvezet izgalma: [...] Nagy Koppány Zsolt korábbi írásaiból tudjuk, hogy legszívesebben a pedagógusi hajlamú egyedek közül választja hőseit, és ez még akkor is így van, ha szövegének beszélőjeül történetesen egy állatot választ, ebben a kötetben például egy pedikúr-hal okítja – mint kiderül – eredménytelenül faj- és sorstársait...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Gyászír: Elhunyt Miocs József, a Paulinum rektor-igazgatója

Elhunyt Miocs József címzetes apát, pápai prelátus, a szabadkai Paulinum Püspökségi Klasszikus Gimnázium és Kollégium rektor-igazgatója. Miocs József Kúlán született 1942-ben. Főiskolai tanulmányait Zágrábban fejezte filozófia és teológia szakon, valamint a zeneművészeti főiskola egyházzenei szakán is szerzet diplomát. Pappá 1968-ban szentelték a szabadkai székesegyházban. 1975-től a szabadkai Paulinum Gimnázium rendes tanára, majd 1981-től az intézmény igazgatója...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Idén is lesz Vajdasági Szabadegyetem

A Vajdasági Ifjúsági Fórum legkiemelkedőbb rendezvényét a hagyományokhoz híven a kishegyesi Kátai tanyán tartják július 5-től 9-ig. A Kárpát-medencei fiatalság emblematikus eseményén az elmúlt évek témái között a felnőtté válás, az önismeret, a pályaválasztás, a karrierépítés is szerepelt. Tavaly gazdasági, politikai és közéleti témákat feldolgozó előadásokat hallhatnak a résztvevők magyarországi és vajdasági előadóktól. [...] Az idei téma közkívánatra az egészséges életmód, a lelki egészség, a sport és a testmozgás, valamint a környezettudatosság lesz...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Elfogadta a szenátus a tanügyi törvényt

Döntő házként, 79 támogató és 28 ellenszavazattal elfogadta a szenátus a felsőoktatási törvény tervezetét. Felszólalásában Ligia Deca tanügyminiszter azt mondta, a tervezet része a Képzett Románia projektnek, és koherenssé és kiszámíthatóvá teszi az oktatás folyamatát. [...] A törvénytervezet egyik fő célja a fiatalok felzárkóztatása a munkaerőpiachoz, ezért bevezetik a duális képzést a felsőoktatásban. A jogszabály ugyanakkor szigorúbb etikai szabályokat vezet be az akadémiai szférában. [...] Az oktatási törvények elfogadását az RMDSZ is a tavaszi parlamenti ülészak legfőbb célkitűzésének minősítette, és előkészítése során azt tartotta szem előtt, hogy az anyanyelvi oktatás hatályos szabályozásai ne szűküljenek. A szövetség a képviselőházi elfogadást követően úgy értékelte: kisebbségi szempontból előrelépés a mostani reform. [...] Soós Anna, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem rektor helyettese, az MTA külső köztestületének tagja ismertette a felsőoktatásban történő legfontosabb változtatásokat. [...] „Van rá lehetőség, hogy valaki kétszakos tanár legyen. Ez nagyon fontos, főleg azért, mert egyes szakokon pedagógushiány van...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Oktatásügy: Frusztráltak a tanárok, csüggedtek a diákok

Diákszervezeteket és szülőket kérdeztünk arról, hogyan érinti őket a tanügyi szakszervezetek sztrájkja. A diákok, bár teljesen átérzik a pedagógusok helyzetét, a közelgő vizsgáik miatt aggódnak. A szülők is tudják, hogy jogos a sztrájk, de fájó szívvel veszik tudomásul, hogy épp a pandémiás generáció került ismét lehetetlen helyzetbe. Ugyanakkor olyan fiatalokat is találtunk, akik szerint a következő körben már nekik is fel kellene sorakozniuk a pedagógusok mögött, akárcsak Magyarországon tették azt kortársaik. [...] Rengeteg szempont és érv feszül egymásnak...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [telejs cikk 2 >](#)

Háromszázezer zarándokot várnak Csíksomlyóra

Koncertek, hagyományörző rendezvények, vásárok várják a csíksomlyói pünkösdi búcsúra érkező zarándokokat. [...] Két nap múlva, pünkösdszombatján tartják a csíksomlyói búcsút, amely ma sokkal több, mint egyszerű búcsú: a rendszerváltozás után az összmagyarság egyik legjelentősebb vallásos ünnepévé, felekezettől függetlenül nemzeti zarándoklattá vált. [...] A széles körben elterjedt eredetlegendában tömören arról van szó, hogy 1567-ben János Zsigmond, Erdély fejedelme unitárius hitre szándékozott téríteni Csíki, Gyergyó és Kászon székét is. [...] A legteljesebben Mohay Tamás, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem etnológia és szociológia szakos professzora cáfolta az eredetlegenda valóságtartalmát. Az alábbiakban a Keresztény Magvetőben 2005-ben megjelent Egy ünnep alapjai...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Hármas könyvbemutató a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetemen

Településnevek történeti-etimológiai szótárait mutatták be kedden a Partiumi Keresztény Egyetemen: Bihar megye mellett a régi Ugocsa vármegye, illetve Máramaros megye helyneveiről született könyv. Mindhárom kiadvány a Magyar Nemzeti Helynévtár Program keretében látott napvilágot, a köteteket a szerzők jelenlétében a Magyar Nemzeti Helynévtár szerkesztői, Tóth Valéria (Debreceni Egyetem) és Hoffmann István (Debreceni Egyetem), a program vezetője mutatta be a PKE amfiteátrumában. [...] A Magyar Nemzeti Helynévtár Programhoz csatlakozott a Partiumi Keresztény Egyetem Magyar Nyelv és Irodalomtudományi Tanszéke, valamint a Partiumi Területi Kutatások Intézete is, jelenleg a Hegyközben folyik a kutatás, amit Szilágyi-Varga Zsuzsa végez. A tervek szerint a Nemzeti Helynévtár korszerű nyelvtechnológiai eszközökkel, digitális adatbázisként készül majd el, amelyet nyomtatott formában is folyamatosan megjelentetnek...” Forrás: Erdon.ro: [teljes cikk >](#)

Könyv jelent meg a múzeum „beszélőgép” gyűjteményéről

Hochhauser Ronald muzeológus, az MTA külső köztestületének tagja, mérnök A Körösvidéki Múzeum mechanikai hangszerek-gyűjteménye című, románul íródott, de magyar nyelvű összefoglalót is tartalmazó könyvének a bemutatóját a XXV. Körösvidéki Múzeumi Napok keretében tartották, Gabriel Moisa, az intézmény főigazgatója és Antonia Nica nagyváradi alpolgármester jelenlétében. [...] A kötet jelentőségét növeli, hogy ezeknek a zenélő automatáknak a története nem kutatható a nagyváradi levéltárban, mivel nagy részben német nyelvterületen voltak legyártva, Lipcse környékén. [...] A kétezres évek elején ugyanis több, az iparrégészettel foglalkozó konferenciának is a helyszíne volt Jászvásár...” Forrás: Erdon.ro: [teljes cikk >](#)

23. Bréda Ferenc Irodalmi Kör Vajda Borókával

Lírai hangulatban telt a hétfő este, hiszen sor került a 23. Bréda Ferenc Irodalmi Körre, amelynek meghívottja ezúttal Vajda Boróka költő, színművész volt, a helyszínt pedig megszokott módon a Bulgakov Irodalmi Kávéház biztosította. Az est moderátorai – Péter Blanka és Nagy Zalán – köszöntötték a szép számban egybegyűlt érdeklődőket Elhangzott, Vajda Boróka a temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház színművésze, a költészet pedig már egészen fiatal kora óta foglalkoztatja, első publikációja 2018-ban jelent meg. Az est első felvonásában a szerző felolvasta a verseiből összeállított repertoár első részét, ezt követte a vitaindító, Ferenc-Nagy Zoltán érdemi véleményezése...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

A zilahi magyar céhekről nyílt kiállítás

Zilahi céhekről nyílt nemrég időszakos kiállítás a Szilágy Megyei Történelmi és Szépművészeti Múzeum történelmi részleg pincegalériájában. Zilah mezővárosi rangját 550 éve kapta Mátyás királytól, így az idei kiállítások, a mostanéhoz hasonlóan, a sok évszázados vásári, városi sajátosságokra összpontosítanak. A kiállítás a zilahi céhek témáját járja körül, a 18. századi megjelenésüktől a 20. századig. [...] Szabó Attila muzeológus elmondta, ez mind magyar vonatkozású történelem, mert minden zilahi céh, ami valaha létezett, a magyar társadalom tagjaiból alakult...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Helyzetkép: Tündérvár Székely Nagycsaládosok Egyesületének tevékenysége

A Tündérvár Székely Nagycsaládosok Egyesületének tevékenységét Kovásznáról Fülöp Csaba, Hegyeli Attila és Varga Szilárd, Barótról Asztalos Attila és Vargyasról Sütő István mutatta be nemrégiben a Tortoma Önképzőkör közönségének. A Kovásznán 2016-ban bejegyzett egyesület jelenleg 450-nél is több székelyföldi családot fog össze, bő hatéves tevékenységük során száznál több kisebb-nagyobb eseményt szervezett tagjainak. [...] Soha ilyen kevés gyermek nem született Romániában, mint napjainkban. Néhány évtizede félmillió gyermek született évente, most az évi kétszáz ezret sem éri el számuk. [...] A magyarországi példa azt mutatja, nem feltétlenül azért van ez így, mert kevés az úgynevezett gyermekpénz...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Politikum: Dunaszerdahelyre jön a Fidesz euró százmilliókkal működő elitképzője, Az MCC

Erdély és Kárpátalja után Szlovákiában is képzést indít a Mathias Corvinus Collegium nevű tehetséggondozó akadémia, amelyet a Fidesz-kormányok hatalmas összegekkel támogattak meg az elmúlt években. [...] Habár az MCC kötődése a Fideszhez cáfolhatatlan, és ahogy írjuk, ezt különösebben nem is igyekeznek leplezni, eltérnek a vélemények arról, mennyire tekinthető ideologikusnak a képzés az intézményben. Dunaszerdahelyen szeptemberben kezdődnek az MCC képzései, 25 ötödikes alapiskolás és 100 középiskolás fiatal számára. Az MCC 28 helyszínen lesz jelen, és 7000 diákot kapcsol be a programjaiba. Néhány éven belül 35 településen tízezer fiatal szeretnének képezni...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Bajcsi Ildikó történész: Nem igaz, amit Jarossék mondtak a felvidéki zsidóság nemzetietlen voltáról

Visszaemlékezések alapján tudható, hogy a felvidéki miniszter, Jaross Andor által mentesített zsidók sokszor rosszabb helyzetbe kerültek más üldözött társaiknál, mivel bízva a dokumentumok erejében, 1944-ben „lobogtatták” a mentesítési papírjukat, ahelyett, hogy elbújtak volna, mondja Bajcsi Ildikó történész, az MTA külső köztestületének tagja. [...] Nemrég jelent meg egy tanulmánya Jaross Andorról, aki egy ellentmondásos, mégis ködbe vesző figura. Korábban az 1938-as visszacsatolást követő regionális változásokkal, illetve a komáromi járásbeli zsidósággal foglalkoztam. Ebből írtam több munkát a Clio Intézetnek, illetve kötetem is született a tárgyban. A témát kutatva azzal szembesültem, hogy nagyon sok mindenben éppen Jarossnak volt meghatározó szerepe a felvidéki zsidóság helyzetére vonatkozólag az 1938-as visszacsatolást követően. [...] Jaross a második zsidótörvény beiktatásakor kezdeményezte azt, hogy differenciáltan bírálják el azoknak a felvidéki zsidóknak az ügyét, akik különleges nemzeti érdemeket szereztek. Körülbelül ezeregyszáz kérvény érkezett be a Felvidékről, végül azonban csak mintegy százötven családfele és családja kapott mentességet...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Kiállítással tisztelegnek Petőfi előtt Eperjesen

Petőfi a világ körül címmel tablókiállítás nyílt Eperjesen, a megyei múzeumnak otthont adó Rákóczi-palotában. A tárlat annak állít emléket, hogy a költőóriás felvidéki körútja alkalmával csaknem egy hónapot töltött a városban. A tárlatot Balogh Csaba, Magyarország pozsonyi nagykövete és Luboš Olejník, az Eperjesi Megyei Múzeum igazgatója nyitotta meg. [...] Petőfi alakját már a 19. században legendák övezték. Ő a legtöbbet szlovákra fordított magyar költő, de a szlovákok között a megítélése a magyar-szlovák kapcsolatok, a politikai környezet függvényében változott, mondta Balogh Csaba...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Megjelent Pintér Zoltán atya második könyve „Szeretnék, Uram...” címmel

A közelmúltban látott napvilágot Pintér Zoltán, nyugalmazott plébános újabb kötete, mely aranymiséjének tiszteletére jelent meg a Jópásztor Alapítvány gondozásában és kiadásában. A könyv verses gondolatokat és imákat tartalmaz. [...] Megemlékezik felvidéki nagyjainkról, köztük Esterházy Jánosról, és a környék jeles személyiségeiről, a köbölküti Stampay Jánosról és a szőgyéni Csongrády Lajos kántortanítókról, valamint a közelmúltban elhunyt Karaffa János atyáról, a felvidéki Pázmaneum alapítójáról...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Pénteken újabb gyertyás körmenet lesz Cirill atya Érsekújváriban maradásáért

Május 26-án 20 órakor ismét a Szentháromság-szobornál találkozunk az érsekújvári hívek, hogy közösen imádkozzanak Kovalcsik Zoltán Cirill ferences testvér Érsekújváriban maradásáért. Rendkívül nehéz időszakon megy át Kovalcsik Zoltán Cirill ferences szerzetes, akinek huszonegy év után kell megválnia a szlovák ferences rendtartomány döntésére az érsekújvári közösségtől. [...] Május 13-án zuhogó esőben mintegy 160 hívő vonult ki a főtérre, ahonnan a ferencesek temploma elé mentek, majd az egyik rendtestvér felajánlására odabent a templomban folytatták az imát este 9 óráig. Az érsekújvári magyar közösség több mint 1600 tagja írta alá azt a szlovákiai ferences rendtartomány főnöknek megfogalmazott tiltakozó levelet, amelyben nehezményezik, hogy Cirill atya május 31-én kénytelen befejezni ferences lelki szolgálatát a városukban, a Szent Ferenc Stigmatizációja Templomban...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Nincs több dupla karácsony Kárpátalján

Az orosz–ukrán háború kitörése óta Ukrajna szinte minden területen igyekszik szakítani Oroszországgal, valamint az orosz, illetve szovjet hagyományokkal. Ez a lista most tovább bővült, az Ukrán Ortodox Egyház püspöki tanácsa ugyanis arról döntött, hogy új naptárra tér át, eszerint Ukrajnában is december 25-én ünneplik a karácsonyt, szemben a korábban megszokott január 7-i ortodox karácsonnyal...” Forrás: Karpatin.ua: [teljes cikk >](#)

Sikerrel zárult a kárpátaljai kezdő néptánc-pedagógusok módszertani képzése

A Hagyományok Háza Hálózat – Kárpátalja immáron második alkalommal szervezte meg néptáncpedagógus módszertani képzését. Ezúttal a néptánc-pedagógia módszertana iránt érdeklődő 23 résztvevőből 20-an sikeresen vizsgáztak...” Forrás: Karpatjalap.net: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Református felzárkóztató cigány misszió Badalóban

A különböző keresztény missziók nagyon fontos tevékenységet végeznek a társadalom minden rétegében. Badaló 650 fős roma közössége és a badalói magyarság mindig békében élt egymással, sőt sokszor vették igénybe a másik szakmai hozzáértését, tudását, munkáját, jóindulatát. Előtte néhány gyülekezeti tag rendszeresen szervezett házi bibliaórákat kicsiknek és nagyoknak egyaránt, amelyek nagyon áldásosak voltak, és több éven át tartottak alkalmakat, viszont a szervezett gyülekezeti élet és az istentisztelet hiányzott a közösségből. A kezdetekről, az azóta eltelt időszakról, a jelenlegi viszonyokról, foglalkozásokról, programokról Sági Zsoltot, a Badalói Református Egyházközség lelkesztét kérdeztük...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)